

KỈ NIỆM 69 NĂM NGÀY TRUYỀN THỐNG HỌC SINH, SINH VIÊN VIỆT NAM (09/01/1950 – 09/01/2019)

**TRẦN VĂN ƠN & NGÀY TRUYỀN THỐNG HỌC SINH,
SINH VIÊN VIỆT NAM(9/1)**

*Học sinh-sinh viên xuống đường biểu tình ngày 09/1/1950
(Nguồn ảnh: <http://www.lhu.edu.vn>)*

Từ giữa năm 1949 đến đầu năm 1950 phong trào đấu tranh của thanh niên học sinh, sinh viên chống chủ nghĩa thực dân Pháp xâm lược và can thiệp Mỹ, chúng “độc lập” giả hiệu, chống khủng bố đàn áp, đòi đảm bảo an ninh cho học sinh, đòi được học tiếng mẹ đẻ... đã diễn ra rầm rộ, liên tục và rộng khắp từ Nam chí Bắc. Tại Sài Gòn, các tầng lớp đồng bào cũng tích cực hưởng ứng dưới nhiều hình thức : biểu tình chống sưu thuế, chống bắt lính, đòi công ăn việc làm. Học sinh, sinh viên bãi trường, bãi khóa liên miên. Ngày 09/01/1950, Đoàn Thanh Niên cứu quốc và Đoàn học sinh Sài Gòn - Chợ Lớn đã vận động và tổ chức cho hơn 2.000 học sinh , sinh viên các trường Pétrus Ký, Gia Long, Nguyễn Văn Khuê, Huỳnh Khương Ninh, trường Đại học Y Dược, Pháp Lý, các trường chuyên nghiệp vô tuyến điện, công chính, kỹ thuật, khoa học,... cùng nhiều giáo viên và 7.000 nhân dân Sài Gòn - Chợ Lớn biểu tình đòi bảo đảm an ninh cho học sinh, sinh viên học tập và trả tự do cho những học sinh, sinh viên bị bắt – trong đó có Ban lãnh đạo học sinh cứu quốc Sài Gòn. Đoàn biểu tình kéo đến Nha học chính và Dinh thủ hiến bù nhìn đưa yêu sách. Bọn cảnh sát và lính lê dương ra đàn áp dã man đoàn biểu tình. Thái độ đó đã làm đám đông phần nộ, bùng nổ cuộc xung đột. Những người biểu tình dùng mọi thứ vũ khí có trong tay chống trả quyết liệt với lính Pháp, lính Âu Phi và công an Bình Xuyên. Trần Văn ƠN, người thanh niên tiêu biểu cho lòng yêu nước và ý chí đấu tranh bất khuất của học sinh, sinh viên đã bị bọn chúng giết hại trong cuộc xung đột đó.

Tại Sài Gòn, ngày 12/01/1950 đám tang anh Trần Văn ƠN đã biến thành cuộc biểu tình thị uy của trên 5 vạn người đứng trên các hè phố tiễn đưa anh. Lễ tang anh Trần Văn ƠN

cũng đã được cử hành trên khắp các tỉnh thành trong cả nước. Hàng triệu lượt học sinh, sinh viên và đồng bào các giới đã đeo băng tang truy điệu với lòng thương tiếc và xuống đường tuần hành bày tỏ ý chí căm thù.

Bài diếu văn trong buổi lễ tang có câu :

“Ai chết vinh buồn chẳng?

Ai sống nhục then chẳng?”

Đám tang Anh Trần Văn Ôn
(Nguồn ảnh: <http://www.lhu.edu.vn>)

Những câu hỏi đó cứ vang mãi trong những tháng năm đen tối của đất nước, thúc giục bao thế hệ trẻ noi gương Trần Văn Ôn, quên mình xông lên phía trước.

Đại hội Liên đoàn Thanh niên Việt Nam tháng 2/1950 tại căn cứ địa Việt Bắc đã lấy ngày 09/01 làm ngày truyền thống hàng năm của học sinh, sinh viên Việt Nam. Truyền thống vẻ vang đó đã được các thế hệ học sinh, sinh viên kế thừa oanh liệt trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước và trở thành bất diệt.

Anh hùng Trần Văn Ôn sinh năm 1931, dân tộc Kinh, tại xã Phước Thạnh, huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre. Anh sinh ra trong một gia đình nông dân nghèo. Cha Ôn, ông Trần Văn Nghĩa, là một nhân sĩ có tinh thần yêu nước. Hầu hết các anh chị của Ôn đều tham gia cách mạng, có người là liệt sĩ như chị Trần Thị Lễ, công an xung phong, hy sinh năm 1948.

Năm 1940, sau khi học xong tiểu học ở thị xã Mỹ Tho, Trần Văn Ôn được lên Sài Gòn theo học năm thứ nhất bậc cao tiểu học tại trường Pétrus Trương Vĩnh Ký. Vốn sẵn tư chất thông minh và nhạy cảm, cậu học sinh Trần Văn Ôn không những đứng đầu lớp liên tục trong nhiều niên học, được thầy yêu bạn mến, mà còn là trụ cột của phong trào học sinh yêu nước của Trường Pétrus Ký.

Khi cách mạng tháng Tám nổ ra thì Ôn đã bước vào tuổi 15 – cái tuổi đã biết nhận thức được một số vấn đề của hiện thực cuộc sống đang diễn ra hằng ngày trước mắt. Trong không khí sôi sục của cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám, những ngày độc lập ngắn ngủi diễn ra trên thành phố quê hương, rồi giặc Pháp mưu toan trở lại, cuộc kháng chiến cứu nước của nhân dân ta bắt đầu với những chét chóc, tàn phá diễn ra khắp nơi. Đám bạn bè của Ôn, kẻ bị giặc bắt, đưa bỏ thành đi theo “các anh”, đứa mất tích ở phương trời nào...

Tất cả những sự kiện ấy đã gọi lên trong đầu óc non trẻ của cậu học sinh Trần Văn Ôn bao điều suy nghĩ và dần dần phát hiện ra rằng, dưới ách thống trị của giặc, thành phố Sài Gòn không phải chỉ có cam chịu mà còn có sự vùng lên bất khuất của các tầng lớp nhân dân trong đó có học sinh sinh viên.

Năm học 1947 – 1948, anh tham gia phong trào học sinh yêu nước tại trường và gia nhập Hội học sinh sinh viên Việt Nam – Nam bộ. Trần Văn Ôn đã vận động nhiều học sinh tham gia bãi khóa phản đối vua bù nhìn Bảo Đại đến trường, tổ chức mítting kỷ niệm ngày quốc tế lao động 1-5. Anh đã tìm đọc sách báo, tài liệu nói về chủ nghĩa Mác, về Liên Xô và chuyển tay cho bạn bè cùng đọc, coi đó như một phần của công tác tuyên truyền. Anh được phân công đi học hè ở các trường tư thực để tìm quần chúng tốt, phát triển thêm mạng lưới cơ sở Hội học sinh Việt Nam.

Trong lúc Ôn chuẩn bị thi tú tài, thì ngày 23-11-1949 ở Sài Gòn nổ ra cuộc bãi khóa của học sinh đòi “Trả tự do cho những học sinh bị bắt”, “Phản đối chính sách khủng bố học sinh trong học đường”. Phong trào như một đám cháy lớn đã nhanh chóng lan ra các tỉnh Mỹ Tho, Cần Thơ và được học sinh, sinh viên Huế, Hà Nội hưởng ứng.

Sáng ngày 9-01-1950, Trần Văn Ôn đã dẫn đầu đơn vị biểu tình với hàng trăm biểu ngữ, khẩu hiệu đòi quyền lợi cho học sinh, phản đối độc lập giả hiệu. Vào lúc 13 giờ, chính quyền Sài Gòn huy động một lực lượng lớn cảnh sát kết hợp với lính lê dương bao vây khu vực học sinh biểu tình. Một cuộc đàn áp đẫm máu diễn ra. Trần Văn Ôn đã dũng cảm đương đầu với lưỡi cùi, che chở cho học sinh nhỏ tuổi và các nữ sinh thoát ra ngoài. Trước nguy cơ bị bắt, anh đã đập đổ hàng rào sắt hướng dẫn cho các bạn rút lui. Bọn lính nổ súng, Trần Văn Ôn đã anh dũng hy sinh. Bàn thờ Trần Văn Ôn được đặt ngay tại Trường Pétrus Ký nghi ngút khói hương với dòng người viếng nối nhau liên tục. Hơn 300 vòng hoa của các đoàn thể công nhân, tri thức, công chức, nghệ sĩ, nhà báo, học sinh choáng ngập cả một quãng lớn sân trường. Cái chết của anh đã gây nên một niềm xúc động lớn và một làn sóng phản đối mạnh mẽ trong học sinh, sinh viên và các tầng lớp đồng bào đô thị.

Ngày 12-1-1950, đám tang Trần Văn Ôn được cử hành trọng thể. Một biển người đông gần nửa triệu đã kết chặt hàng ngũ tiễn đưa liệt sĩ trẻ tuổi về nơi an nghỉ cuối cùng. Đám tang Trần Văn Ôn đã trở thành cuộc biểu dương lực lượng của đồng bào yêu nước Sài Gòn – Chợ Lớn, có giá trị làm thức tỉnh mạnh mẽ tinh thần dân tộc. Điều văn của đại biểu học sinh, sinh viên có đoạn: *“Chúng ta sẽ không bao giờ quên được ngày 9 tháng 1, ngày mà anh Ôn và các bạn học sinh, sinh viên đã vui lòng đem xương máu, sinh mạng của mình đổi lấy tự do cho các bạn bị giam cầm. Tinh thần bạn Trần Văn Ôn bất diệt!”*.

Với sự kiện lịch sử đó, Đại hội toàn quốc Liên Đoàn thanh niên Việt Nam lần thứ nhất tháng 2/1950 tại Việt Bắc đã quyết định lấy ngày 9/01 hàng năm làm ngày truyền thống học sinh – sinh viên. Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Sinh viên Việt Nam lần thứ V (22-23/11/1993) tại thủ đô Hà Nội đã quyết định đồng thời lấy ngày 9/01 làm ngày truyền thống của Hội Sinh viên Việt Nam.

Ngày 23-3-2000, Trần Văn Ôn được Nhà nước truy tặng danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào ngày Toàn quốc kháng chiến 19/12/1946, các tầng lớp nhân dân cả nước đứng lên chống thực dân Pháp xâm lược, bảo vệ nền Cộng hòa còn non trẻ. Ngày 9/1/1950, Đoàn thanh niên cứu quốc và Đoàn học sinh, sinh viên Sài Gòn - Gia Định - Chợ Lớn đã tổ chức vận động trên 10.000 nhân dân, trong đó đông đảo nhất là học sinh, sinh viên xuống đường. Trần Văn Ôn, hội viên Hội học sinh – sinh viên Việt Nam, thành viên trong Ban lãnh đạo cuộc đấu tranh này, là một trong những người đi đầu đoàn biểu tình.

Đến 13 giờ, thực dân Pháp và tay sai bao vây và đàn áp dã man. Trần Văn Ôn cùng nhiều học sinh khác đã dũng cảm đương đầu với dùi cui, báng súng của kẻ thù để bảo vệ

những học sinh nhỏ tuổi và nữ sinh thoát hiểm. Bọn giặc nổ súng vào đoàn biểu tình và Trần Văn Ôn bị trúng đạn hy sinh vào lúc 15 giờ 30 phút chiều ngày 9/1/1950 trong vòng tay bè bạn. Nhân dân Sài Gòn - Gia Định - Chợ Lớn đã tiến hành cử hành trọng thể lễ truy điệu Trần Văn Ôn với khí thế sục sôi cách mạng. Tháng 2/1950, tại chiến khu Việt Bắc, Đại hội Liên đoàn Thanh niên Việt Nam đã quyết định lấy ngày 9/1 là Ngày Học sinh - Sinh viên Việt Nam.

Liệt sỹ - AHLLVTND Trần Văn Ôn sinh ngày 14/4/1931 trong một gia đình nông dân ở ấp 4, xã Phước Thạnh, huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre. Cha anh là Trần Văn Nghĩa, mẹ là Huỳnh Thị Tươi. Lúc nhỏ, Trần Văn Ôn theo học ở quê nhà. Năm 1941 theo học trường Trung học Mỹ Tho. Năm 1943, học đứng đầu bảng được học bổng. Năm 1946, Trần Văn Ôn bị gián đoạn 1 năm học. Năm 1947, Trần Văn Ôn lên Sài Gòn (nay là thành phố Hồ Chí Minh) ở nhà người chị thứ tư là Trần Thị Bông theo học trường Pétrus Ký. Năm 1947, anh tham gia phong trào học sinh yêu nước, gia nhập Hội học sinh Việt Nam - Nam bộ. Lòng nhiệt thành của anh khiến hàng ngàn học sinh tham gia biểu tình chống thực dân Pháp xâm lược và bọn tay sai. Sự dũng cảm hy sinh của anh đã cứu thoát nhiều bạn học và anh đã anh dũng hy sinh để lại bao nỗi tiếc thương và tự hào cho các thế hệ tuổi trẻ Việt Nam. Trần Văn Ôn trở thành biểu tượng đẹp của tuổi trẻ Việt Nam. Tháng 3/2000, Trần Văn Ôn được truy tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân.

Nơi sinh trường của Liệt sỹ - AHLLVTND Trần Văn Ôn

Khu lưu niệm Liệt sỹ - Anh hùng LLVT Trần Văn Ôn tọa lạc tại xã Phước Thạnh, huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre trong khuôn viên đất của gia đình với tổng diện tích là 2.549m². Cổng Khu lưu niệm được xây dựng bằng bê tông cốt thép kiên cố, bên ngoài dán gạch bông, phía trên dán một phiến đá hoa cương có khắc nội dung bằng chữ nhũ vàng “Nơi sinh trường anh hùng liệt sĩ Trần Văn Ôn”.

(Nguồn: <http://vhttdlkv3.gov.vn/Ve-dep-phuong-Nam/Khu-luu-niem-Liet-sy-AHLLVTND-Tran-Van-On>)